

درس ۱۱: ژئوپلیتیک

الف) درست یا نادرست بودن عبارات های زیر را مشخص کنید: (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۲۵۶- اصطلاح ژئوپلیتیک معادل «سیاست جغرافیایی» که مورد قبول همگان است. صحیح □ غلط ■
- ۲۵۷- واژه قدرت مترداف با واژه های نفوذ و اقتدار است. صحیح ■ غلط □
- ۲۵۸- گروه ها و احزاب سیاسی از بازیگران سیاسی اصلی و عمده در جهان می باشند. صحیح ■ غلط □
- ۲۵۹- مکیند به عنوان پدر علم جغرافیای سیاسی شناخته می شود. صحیح □ غلط ■
- ۲۶۰- آلفرد ماهان، قدرت دریایی را فقط در نیروهای جنگی ناوگان دریایی می دانست. صحیح □ غلط ■
- ۲۶۱- بهترین شکل برای یک کشور، شکل فشرده است. صحیح ■ غلط □
- ۲۶۲- قابلیت دفاعی کشورهایی که شکل جمع و جور (فشرده) دارند، زیاد است. صحیح ■ غلط □

ب) عبارات های زیر را با کلمات مناسب کامل کنید: (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۲۶۳- ژئوپلیتیک شاخه ای از دانش ... **جغرافیای سیاسی** ... است.
- ۲۶۴- جوهره ژئوپلیتیک را ... **قدرت** ... تشکیل می دهد.
- ۲۶۵- در فرهنگ فارسی، قدرت به معنای داشتن ... **توانایی** ... است.
- ۲۶۶- مکیندر معتقد بود که بخش عمده خشکی های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا، اروپا و آفریقا است و ... **جزیره جهانی** ... نام دارد.
- ۲۶۷- قدرت یک کشور یا ملت برای رسیدن به اهداف و تحقق آرمان هایش ... **قدرت ملی** ... نام دارد.
- ۲۶۸- موقعیت دریایی یعنی دسترسی به ... **آب های آزاد** ... نقش مهمی در قدرت ملی یک کشور دارد.
- ۲۶۹- وسعت زیاد یک کشور، اگر با ... **کمبود جمعیت** ... همراه باشد در امر دفاع مشکل به وجود می آید.
- ۲۷۰- نواحی کوهستانی در کنار مشکلات متعدد از نظر ... **دفاعی** ... نقش مثبتی دارند.
- ۲۷۱- کشورهای جمع و جور، شکلی شبیه ... **مربع (دایره)** ... دارند.
- ۲۷۲- به کشورهایی که شکلی شبیه مربع یا دایره دارند، کشورهای ... **جمع و جور (فشرده)** ... می گویند.
- ۲۷۳- کشورهای چند پاره یا چند تکه، کشورهای ... **جزیره ای** ... هستند.
- ۲۷۴- وقتی که یک بخش از کشور به صورت شبه جزیره یا دالان از سرزمین اصلی جداست این کشور دارای شکل ... **دنباله دار** ... است.
- ۲۷۵- به کشورهایی که درون یک کشور دیگر محصور شده اند، کشورهای ... **محاطی** ... می گویند.
- ۲۷۶- به منطقه ای که در آن سه عامل جغرافیا، سیاست و قدرت بر یکدیگر تاثیر می گذارند، منطقه ... **ژئوپلیتیکی** ... می گویند.

پ) سوالات جور کردنی:

- ۲۷۷- در ارتباط با قدرت و نظریه های ژئوپلیتیکی، موارد سمت راست را به سمت چپ کنید. (۰/۷۵)
الف) نظریه فضای حیاتی	۳	۱) آلفرد ماهان
ب) نظریه قدرت دریایی	۱	۲) کارل ریتز
ج) نظریه قدرت خشکی	۴	۳) راتزل
		۴) مکیندر
- ۲۷۸- در ارتباط با شرایط تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی، موارد مرتبط را پیدا کرده و به هم وصل کنید. (۱/۲۵)
الف) حمایت و توجه دولت به قدرت دریایی	۵	۱) فرهنگ دریانوردی
ب) مجاورت یک کشور با یک یا چند دریا	۶	۲) گسترش ساحل
ج) داشتن سواحل مناسب برای ایجاد بندرگاه	۴	۳) تعداد جمعیت
د) علاقه مردم یک کشور به دریانوردی	۱	۴) وضع طبیعی سواحل
و) طول سواحل یک کشور و دسترسی به آب های آزاد	۲	۵) خط مشی سیاسی و حکومت
		۶) موقعیت جغرافیایی

ج) گزینه صحیح را انتخاب کنید: (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۲۷۹- جوهره ژئوپلیتیک را کدام عنصر تشکیل می دهد؟
- الف) سیاست (ب) حکومت (ج) قدرت (د) حاکمیت
- ۲۸۰- نظریه «فضای حیاتی» توسط کدام جغرافی دان سیاسی مطرح گردید.
- الف) آلفرد ماهان (ب) راتزل (ج) مکیندر (د) همبولت
- ۲۸۱- مکیندر بخش مرکزی جزیره جهانی را چه نامیده است؟

د) مرکز	ج) کانون	ب) هارتلند	الف) قلعه (دژ)
			۲۸۲- کدام نظریه در سیاست های جنگ طلبانه آلمان و وقوع جنگ های جهانی اول و دوم موثر بوده است؟
د) نظریه قدرت هوایی	ج) نظریه فضای حیاتی	ب) نظریه قدرت دریایی	الف) نظریه هارتلند
			۲۸۳- نظریه «قدرت دریایی» توسط کدام جغرافی دان مطرح شد؟
د) آلفرد ماهان	ج) مکیندر	ب) راتزل	الف) همبولت
			۲۸۴- آلفرد ماهان دلیل پیروزی انگلستان بر رقیبان را چه می دانست؟
د) قدرت استعماری	ج) قدرت هوایی	ب) قدرت دریایی	الف) قدرت خشکی
			۲۸۵- کتاب « نفوذ و تاثیر قدرت دریایی در تاریخ» اثر کدام جغرافی دان است؟
د) ریتر	ج) آلفرد ماهان	ب) مکیندر	الف) راتزل
			۲۸۶- کشور لهستان به عنوان کشوری حائل بین کدام کشورها می باشد؟
د) آلمان - هلند	ج) روسیه - چک	ب) روسیه - آلمان	الف) آلمان - انگلستان
			۲۸۷- کدام دسته از کشورهای زیر به دلیل دسترسی داشتن به آب های آزاد توانستند به قدرت های بزرگ دریایی تبدیل شوند؟
د) آلمان - فرانسه	ج) ژاپن - آلمان	ب) ژاپن - انگلستان	الف) آلمان - انگلستان
			۲۸۸- بهترین شکل برای یک کشور کدام گزینه زیر است؟
د) پاره - پاره	ج) فشرده	ب) طویل	الف) دنباله دار
			۲۸۹- کدام یک، بهترین شکل برای یک کشور محسوب می شود؟
ب) دنباله دار، که دارای یک زایده با اهمیت استراتژیک باشد			الف) فشرده، که پایتخت در اطراف آن قرار داشته باشد.
د) فشرده، که پایتخت در مرکز کشور قرار داشته باشد.			ج) دنباله دار، که دارای یک زایده با اهمیت اقتصادی باشد.
			۲۹۰- کدام یک از کشورهای زیر دارای شکل بهتری است؟
د) لسوتو	ج) شیلی	ب) لهستان	الف) تایلند
			۲۹۱- شکل سرزمینی کدام کشورها شبیه به یکدیگر است؟
د) نروژ و شیلی	ج) شیلی و لهستان	ب) لهستان و لسوتو	الف) تایلند و اندونزی

د) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

- ۲۹۲- مفهوم قدرت چیست؟ (۰/۵)
- پاسخ: قدرت به توان و استعداد انسان برای انجام دادن کاری که مطلوب اوست، گفته می شود.
- ۲۹۳- اعتقاد برخی از اندیشمندان در ارتباط با قدرت طلبی چیست؟ (۰/۵)
- پاسخ: معتقدند که قدرت طلبی و تمایل به داشتن قدرت از خصوصیات و تمایلات طبیعی بشر است.
- ۲۹۴- لازمه رسیدن هر فرد یا گروه انسانی برای رسیدن به اهداف و خواسته های خود چیست؟ (۰/۵)
- پاسخ: باید قدرت داشته باشند.
- ۲۹۵- بر چه اساسی انواع قدرت وجود دارد؟ (۰/۵)
- پاسخ: بر حسب شرایط و اهداف و خواسته ها.
- ۲۹۶- مفهوم سیاست چیست؟ (۰/۵)
- پاسخ: سیاست عبارت است از علم اداره یک کشور یا حکومت داری.
- ۲۹۷- زمینه پیدایش نظریه های ژئوپلیتیکی چیست؟ (۰/۵)
- پاسخ: رابطه عوامل جغرافیایی با سیاست و قدرت.
- ۲۹۸- مکیندر کدام بخش از جزیره جهانی را غیرقابل دسترسی می دانست؟ (۰/۵)

پاسخ: منطقه خشکی اوراسیا

۲۹۹- مکیندر کدام بخش از جزیره جهانی را قلعه یا دژ نامید؟ (۰/۷۵)

پاسخ: منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سبیری در شرق)

۳۰۰- دو بندر مهم ایران در دریای عمان را نام ببرید. (۰/۵)

پاسخ: بندر جاسک و بندر اقیانوسی چابهار.

۳۰۱- مفهوم قدرت ملی چیست؟ (۰/۵)

پاسخ: قدرت ملی، قدرت یک ملت یا کشور برای رسیدن به اهداف و تحقق آرمان هایش است.

۳۰۲- منظور از موقعیت جغرافیایی چیست؟ (۰/۵)

پاسخ: موقعیت جغرافیایی (ریاضی و نسبی) عبارت است از چگونگی قرار گرفتن یک مکان در سطح کره زمین.

۳۰۳- در چه صورتی، وسعت زیاد ممکن است در امر دفاع مشکلاتی را به وجود آورد؟ (۰/۵)

پاسخ: اگر وسعت زیاد با کمبود جمعیت همراه باشد.

۳۰۴- کشورهای محاطی به کدام کشورها گفته می شود؟ (۰/۵)

پاسخ: کشورهایی که درون یک کشور دیگر محصور شده اند.

۳۰۵- مهم ترین مشکلات کشورهایی که دارای شکل طویل و چند تکه هستند، چیست؟ (۰/۷۵)

پاسخ: در نظارت حکومت بر همه قسمت های کشور و همچنین ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه می شوند.

۳۰۶- در چه صورتی داشتن منابع در قدرت کشور موثر است؟ (۰/۵)

پاسخ: اگر این منابع در کشوری در جهت توسعه صنایع قرار بگیرند، در قدرت آن کشور موثرند.

۳۰۷- در چه صورتی منابع انرژی و معدنی در یک کشور یک ویژگی منفی و عامل کاهش قدرت ملی تلقی می شوند؟ (۰/۵)

پاسخ: اگر اقتصاد کشوری وابسته به صادرات آنها باشد.

و) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

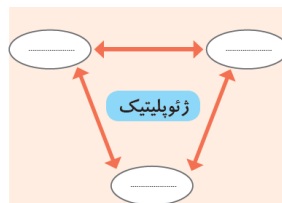
۳۰۸- اصطلاح ژئوپلیتیک از چند واژه تشکیل شده است؟ توضیح دهید. (۱)

پاسخ: اصطلاح ژئوپلیتیک از دو واژه «ژئو» مخفف ژئوگرافی به معنای جغرافیا و واژه «پلیتیک» به معنای سیاست ترکیب شده است.

۳۰۹- ژئوپلیتیک را تعریف کنید. (۱)

پاسخ: ژئوپلیتیک شاخه ای از جغرافیای سیاسی است که با موضوع قدرت و ارتباط آن با جغرافیا و سیاست سر و کار دارد و روابط متقابل این سه عنصر را بررسی می کند.

۳۱۰- نمودار زیر را تکمیل کنید. (۰/۷۵)

پاسخ: قدرت - سیاست - جغرافیا

۳۱۱- در مباحث اجتماعی و سیاسی از قدرت با چه تعبیری یاد شده است؟ (۰/۷۵)

پاسخ: با تعبیری چون کنترل دیگران یا نفوذ داشتن روی آنها، سلطه و توانایی مجبور کردن دیگران به فرمانبرداری، یاد شده است.

۳۱۲- بر حسب شرایط و اهداف و خواسته ها انواع قدرت وجود دارد. چهار نوع را نام ببرید. (۱)

پاسخ: قدرت جسمانی، قدرت علمی، قدرت اقتصادی، قدرت سیاسی.

۳۱۳- بازیگران سیاسی چه کسانی هستند؟ (۱)

پاسخ: سیاستمداران، حکومت ها، نهادها و سازمان های بین المللی.

۳۱۴- بازیگران سیاسی اصلی و عمده جهان را نام ببرید. (۱/۵)

پاسخ: ۱- حکومت های مستقل. ۲- رهبران ایدئولوژیک و افراد برجسته سیاسی که روی مردم نفوذ دارند. ۳- گروه ها و احزاب سیاسی. ۴- سازمان های مردم نهاد و غیر حکومتی (مانند انجمن فعالان حقوق بشر، محیط زیست). ۵- سازمان های بین المللی (مانند سازمان ملل متحد)

۶- نهادهای اقتصادی و تجاری بین المللی (مانند شرکت های چند ملیتی)

۳۱۵- با ذکر مثال کاربرد قدرت برای حکومت ها را بنویسید. (۱/۵)

پاسخ: برای مثال، حکومت ها با استفاده از قدرت می توانند در داخل یک کشور امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و در خارج از آن کشور نیز اهداف خود را پیش ببرند. قدرت مانند یک شمشیر دو لبه است، حکومت ها، هم می توانند از قدرت برای دست یافتن به اهدافی چون تامین استقلال و منافع و امنیت ملی کشور خود بهره ببرند و هم می توانند آن را علیه ملت خود به کار بگیرند و از قدرتشان برای بقا و سلطه خود استفاده کنند.

۳۱۶- عوامل و ارزش های جغرافیایی موثر در قدرت یک کشور را بنویسید. (۱)

پاسخ: عواملی چون موقعیت جغرافیایی، آب و هوا، داشتن منابع زیرزمینی، جمعیت.

۳۱۷- هریک از نظریه های ژئوپلیتیکی زیر توسط چه کسانی مطرح شده است؟ (۰/۷۵)

الف) نظریه فضای حیاتی: ... راتزل ... ب) نظریه هارتلند یا قدرت خشکی: ... مکندر ... ج) نظریه قدرت دریایی: ... آلفرد ماهان ...

۳۱۸- نظریه فضای حیاتی را توضیح دهید. (۱/۵)

پاسخ: بر اساس این نظریه که راتزل جغرافی دان سیاسی آن را مطرح نمود اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین های خود برنیایند، نابودی آنها حتمی است. او همچنین برای عامل موقعیت جغرافیایی اهمیت قائل بود و اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یک ضعف، بر سیاست و قدرت آن تاثیر می گذارد.

۳۱۹- راتزل چه نتیجه ای از مباحث خود در نظریه فضای حیاتی می گرفت. (۰/۷۵)

پاسخ: راتزل از مباحث خود چنین نتیجه می گرفت که در کشمکش بر سر قدرت، دولت های بزرگ پیروز می شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می کنند.

۳۲۰- طبق نظریه هارتلند یا قدرت خشکی که از سوی مکندر مطرح شده به سوالات زیر پاسخ دهید. (۱/۵)

الف) جزیره جهانی شامل کدام قاره ها است؟

پاسخ: بخش عمده خشکی های جهان که شامل سه قاره به هم چسبیده آسیا، اروپا و افریقا است.

ب) مکندرچه منطقه ای از جزیره جهانی را قلعه (دژ) می دانست؟ چرا؟

پاسخ: منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق). زیرا این منطقه برای قدرت های دریایی، غیر قابل دسترس است.

ج) منبع بزرگ قدرت از دیدگاه مکندر کدام منطقه است؟

پاسخ: شرق اروپا

۳۲۱- نظریه هارتلند یا قدرت خشکی در بروز کدام حوادث جهانی بی تاثیر نبوده است؟ (۰/۷۵)

پاسخ: در سیاست های جنگ طلبانه آلمان، هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ های جهانی اول و دوم.

۳۲۲- نظریه قدرت دریایی را توضیح دهید. (۱)

پاسخ: این نظریه را آلفرد ماهان مطرح کرد، او فضاهای دریایی و اقیانوسی را در شکل گیری قدرت جهانی و کنترل و محاصره قدرت خشکی موثر می دانست و به نظر او کشوری مانند انگلستان به دلیل برخورداری از قدرت دریایی بر رقیبان خود پیروز شد.

۳۲۳- شش شرط پیشنهادی آلفرد ماهان را برای تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی را نام ببرید. (۱/۵)

الف) ۱- موقعیت جغرافیایی ۲- خط مشی سیاسی و حکومت ۳- وضع طبیعی سواحل ۴- فرهنگ دریانوردی ۵- تعداد جمعیت ۶- گسترش ساحل

۳۲۴- نیروی دریایی راهبردی به چه نیرویی گفته می شود و دارای چه ویژگی هایی می باشد؟ (۱/۵)

پاسخ: به نیرویی گفته می شود که قادر است در محدوده آب های عمیق اقیانوسی عملیات انجام دهد، به گونه ای که بتواند خود را از تهدیدهای روی آب، زیر آب و هوا حفظ کند و محدودیتی نیز برای اجرای عملیات در عمق دوردست ها نداشته باشد و قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی باشد.

۳۲۵- منطقه عملیاتی نیروی راهبردی دریایی ایران کجاست؟(۱/۲۵)

پاسخ: منطقه عملیاتی آن از تنگه هرمز و دریای عمان تا خلیج عدن و اقیانوس هند تا مدار ۱۰ درجه شمالی را شامل می شود.

۳۲۶- چند نمونه از تلاش های ایران برای تبدیل شدن به یک قدرت بزرگ دریایی را بنویسید.(۱)

پاسخ: ساختن زیردریایی ها و ناوشکن های چند منظوره و حضور ناوگان ایران در آب های اقیانوس هند برای حفاظت از امنیت کشتی ها و شناورهای تجاری و نفت کش ها.

۳۲۷- اهمیت دو بندر مهم دریای عمان(بنادر جاسک و چابهار) را بنویسید.(۱)

پاسخ: این بنادر به دلیل دسترسی به آب های آزاد، از قابلیت فوق العاده ای برای تجارت با جهان و توسعه حمل و نقل دریایی ایران و کشورهای آسیای میانه و قفقاز برخوردارند.

۳۲۸- مهم ترین عوامل جغرافیایی موثر در قدرت ملی کشورها را نام ببرید.(۱/۲۵)

پاسخ: ۱- موقعیت جغرافیایی کشور ۲- وسعت، شکل و ناهمواری کشور ۳- بنیادهای زیستی کشور ۴- منابع انرژی و معدنی کشور ۵- جمعیت کشور

۳۲۹- کشورهای حائل به چه کشورهایی گفته می شود؟ موقعیت آنها را در از دست دادن قدرت ملی با ذکر مثالی بررسی کنید.(۱/۲۵)

پاسخ: کشورهای حائل، یعنی کشورهایی که بین دو یا چند قدرت بزرگ قرار دارند، معمولاً موقعیت آسیب پذیری پیدا می کنند. مانند لهستان که بین روسیه و آلمان قرار گرفته و در دوره هایی از تاریخ به دلیل همین موقعیت، موجودیت خود را از دست داده است.

۳۳۰- سرزمین های هموار را با نواحی کوهستانی و کویری در توسعه قدرت ملی کشورها با یکدیگر مقایسه کنید.(۱/۵)

پاسخ: سرزمین های هموار برای کشاورزی و توسعه شبکه راه ها و حمل و نقل بسیار مناسب اند. نواحی کوهستانی، بیابان های وسیع، زمین های باتلاقی و کویری برای فعالیت های اقتصادی و ارتباطی به هزینه و سرمایه گذاری زیادی نیاز دارند و با مشکلات متعدد روبه رو می شوند.

۳۳۱- شکل کشورهای دنباله دار چگونه است؟(۰/۷۵)

پاسخ: کشورهای دنباله دار یک بخش شبه جزیره ای یا دالان مانند دارند که از سرزمین اصلی جدا افتاده است.

۳۳۲- بهترین شکل برای یک کشور چه شکلی است؟ چرا؟(۱/۵)

پاسخ: شکل فشرده است که در آن پایتخت در مرکز قرار گرفته است. در چنین وضعیتی، در کمترین زمان می توان از مرکز آن به تمام نقاط آن دسترسی پیدا کرد. قابلیت های دفاعی در این شکل زیاد است.

۳۳۳- شکل سرزمینی کشورهای زیر را مشخص کنید.(۰/۷۵)

الف) نروژ: ... طویل ... (ب) لهستان: ... جمع و جور (فشرده) ... (ج) تایلند: ... دنباله دار ...

۳۳۴- برای هریک از اشکال سرزمینی زیر یک نمونه ذکر کنید.(۱)

الف) کشورهای دنباله دار: ... تایلند ... (ب) کشورهای چند پاره یا چند تکه: ... اندونزی ...

ج) کشورهای جمع و جور: ... لهستان ... (د) کشورهای طویل: ... شیلی ...

۳۳۵- کدام عوامل بنیادهای زیستی کشور محسوب می شوند.(۱)

پاسخ: عواملی چون آب، خاک، آب و هوا و پوشش گیاهی.

۳۳۶- با ذکر چند دلیل بنویسید چرا آب یکی از مشکلات اصلی و از عوامل رقابت و کشمکش کشورها در آینده می باشد.(۱/۵)

پاسخ: زیرا به دلیل افزایش جمعیت و تغییر الگوهای زندگی، مصرف آن مرتباً افزایش می یابد. کشورهایی که دچار کمبود آب اند با پدیده فرسایش و آلودگی خاک مواجه اند، توانمندی هایشان ضعیف می شود و نه تنها امکان تولید مواد اولیه و محصولات کشاورزی و تغذیه جمعیت در آنها کاهش می یابد بلکه وابستگی شان به واردات زیاد می شود.

۳۳۷- نقش آب و هوا را در قدرت ملی یک کشور بنویسید.(۱/۵)

پاسخ: آب و هوا نقش مهمی در کشاورزی و تولید غذا و سایر فعالیت های اقتصادی و زندگی دارد. معمولاً، امکان تبدیل کشورهای که در منطقه معتدل واقع شده اند، به قدرت های سیاسی منطقه ای یا جهانی بیشتر است و بعید است که یک قدرت سیاسی بزرگ بتواند در سرزمین های بسیار سرد و یخ بندان یا بیابان های گرم و سوزان شکل بگیرد.

۳۳۸- چرا داشتن جمعیت زیاد از عوامل قدرت ملی است؟ (۱)

پاسخ: زیرا هم منبع کار و تولید ثروت، هم نیروی نظامی و دفاعی و هم سرچشمه روحیه ملی است.

۳۳۹- کدام ویژگی های جمعیتی در افزایش قدرت ملی موثر است؟ (۱)

پاسخ: کیفیت و ترکیب جمعیت مانند داشتن جمعیت فعال و جوان، باسواد و دارای مهارت که فرصت های اشتغال و پیشرفت برای آنها در کشور فراهم شده باشد.

۳۴۰- همگونی جمعیت چه تاثیری در قدرت ملی دارد؟ (۱)

پاسخ: همگونی جمعیت از نظر قومی، زبانی و دینی نیز در افزایش قدرت ملی موثر است و هر چه این همگونی بیشتر باشد، قدرت ملی بیشتر است.

۳۴۱- «منطقه ژئوپلیتیکی» را تعریف کنید. (۱/۵)

پاسخ: منطقه ژئوپلیتیکی عبارت است از بخشی از سطح زمین یا تعدادی کشور هم جوار که به دلیل داشتن ارزش های جغرافیایی، بازیگران سیاسی برای کنترل یا تصرف آنها با یکدیگر وارد تعامل (کنش و واکنش) می شوند. این تعامل ممکن است مذاکره، همکاری و هم بستگی یا رقابت و کشمکش و حتی جنگ باشد.

(یا به عبارت دیگر، منطقه ژئوپلیتیکی منطقه ای است که در آن سه عامل جغرافیا، سیاست و قدرت بر یکدیگر تاثیر می گذارند و توجه حکومت ها، به ویژه قدرت های جهانی، را به خود جلب می کنند.)

۳۴۲- سه منطقه ژئوپلیتیکی جهان امروز را نام ببرید. (۰/۷۵)

پاسخ: مناطق ژئوپلیتیکی خلیج فارس، اتحادیه اروپا، دریای خزر و قفقاز.